

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

Maistrova ulica 10, 1000 Ljubljana

T: 01 369 59 00
F: 01 369 59 01
E: gp.mk@gov.si
www.mk.gov.si

REPUBLIKA SLOVENIJA
Urad Vlade RS za komuniciranje

Gregorčičeva 25
1000 Ljubljana

E: gp.ukom@gov.si

Številka: 6154-2/2017/88
Datum: 20. 12. 2017

Zadeva: Predlagam.vladi.si predlog 7576-179: predstavitev TV oddaj tipa vedeževanje, prerokovanje ipd. v nočni termin – odgovor Ministrstva za kulturo

Zveza: Vaša št. 092-179/2016/1

Spoštovani,

v obravnavo ste nam poslali predlog, posredovan prek spletnega orodja predlagam.vladi.si., v zvezi s predstavitvijo TV oddaj tipa vedeževanje, prerokovanje ipd. v nočni termin. Predlagatelj navajata, da sta kot študenta podiplomskega študija sociologije pri predmetu aplikativne psihologije izvedla anketo na vzorcu 95 ljudi, ki kaže neke smernice na skupen družbeni konsenz glede dojemanja TV vsebin tega tipa. Vladi predlagata, naj omeji negativne vplive neoliberalnega potrošništva na skupno družbeno refleksijo, saj naj bi šlo v tem primeru za očitno psevdoznanstveni in hkrati izkoriščevalsko uperjen poseg v posameznikovo duhovno stanje in v končni fazi verodostojnost posameznika. Predlagata tudi, da se naj v ta namen preuči primer Francije. Njun konkreten predlog je, da se naj oddaje tipa vedeževanje, prerokovanje, razna svetovanja in podobno predstavijo v nočni termin, ali pa popolnoma umaknejo iz TV ekranov, saj gre po njunem mnenju za očitno manipulacijo šibkosti posameznika za pridobitev materialne koristi.

Ministrstvo za kulturo v zvezi z zadevnim predlogom odgovarja, da se pri predlagani ureditvi postavlja resen oz. utemeljen dvom o njegovi skladnosti z Ustavo, zlasti njenim 39. členom, ki zagotavlja svobodo izražanja misli, govora in javnega nastopanja, tiska in drugih oblik javnega obveščanja in izražanja. Ker pa so izdajatelji medijev oz. televizijskih programov v večji meri gospodarske družbe, pa se enako vprašanje postavlja tudi v zvezi s 74. členom Ustave, ki zagotavlja svobodno gospodarsko pobudo.

V skladu s tretjim odstavkom 15. člena Ustave so človekove pravice in temeljne svoboščine omejene samo s pravicami drugih in v primerih, ki jih določa Ustava. Poleg tega, da lahko torej poseg v človekove pravice (v tem primeru v ustavne pravice izdajateljev TV programov, ki predvajajo tovrstne vsebine) temelji le na ustavno dopustnem cilju, pa je treba po ustaljeni ustavnosodni presoji vselej oceniti še, ali je ta v skladu z načeli pravne države (2. člen Ustave), in sicer s tistim izmed teh načel, ki prepoveduje prekomerne posege države tudi v primerih, ko se z njimi zasleduje ustavno dopusten cilj (splošno načelo sorazmernosti). Ocena, ali gre za prekomeren poseg, se opravi na podlagi t. i. strogega testa sorazmernosti. Ta test obsega presojo treh vidikov posega: 1) ali je poseg sploh nujen oz. potreben; 2) ali je ocenjevani poseg

primeren za doseg zasledovanega cilja; in 3) ali je teža posledic ocenjevanega posega v prizadeto človekovo pravico proporcionalna vrednosti zasledovanega cilja oziroma koristim, ki bodo zaradi posega nastale (načelo sorazmernosti v ožjem pomenu oziroma načelo proporcionalnosti). Šele če poseg prestane vse tri vidike testa, je ustavno dopusten.

Ministrstvo za kulturo načeloma ne dvomi, da bi v predmetnem predlogu izražena skrb za duhovno stanje posameznika lahko predstavljala takšen ustavno dopusten cilj. Ni pa prepričano, da bi predlagana ureditev prestala strogi test sorazmernosti. Kajti, po mnenju Ministrstva za kulturo ni podan že prvi pogoj, in sicer da je takšen poseg v ustavne pravice medijev nujno potreben in ga torej ni mogoče doseči z drugimi ukrepi, ki so manj omejujoči, npr. s skrbjo za večjo ozaveščenost oz. medijsko pismenost gledalcev televizijskih programov. Prav tako iz predloga ni razvidno, ali bi bila predlagana ureditev sploh primerna za doseg zasledovanega cilja, torej da bo s prestavitvijo tovrstnih oddaj v nočni termin ali z njihovo ukinitvijo sploh možno izboljšati duhovno stanje družbe oz. zmanjšati vplive t. i. neoliberalnega potrošništva na družbeno refleksijo. Da pogoj primernosti najverjetneje ni podan, kaže že dejstvo, da se dejavnost vedeževanja in prerokovanja izvaja tudi izven televizijskih oddaj ter tudi prek tujih televizijskih programov, ki so dostopni gledalcem v Sloveniji in na katere slovenski predpisi nimajo vpliva.

Ne nazadnje pa iz predloga tudi ni razvidno, da bi bili zadevni posegi sorazmerni v primerjavi s koristjo, ki se varuje. To je še toliko bolj pomembno, ko gre za nameravane posege v svobodo izražanja, kot jo zagotavlja 39. člen Ustave. Ta zaradi svoje ključne vloge, ki jo ima v demokratični družbi oz. pri zagotavljanju demokratičnih procesov, namreč uživa posebno varstvo kot človekova pravica. Svoboda izražanja za medije pomeni, da so ti neodvisni od vsakršnega državnega ali drugega nadzora in da ni dovoljena nikakršna cenzura od zunaj. Država – pa tudi drugi – se morajo zato vzdržati vseh nedopustnih posegov v svobodo izražanja medijev, bodisi prek neposrednih ali posrednih vplivov na programske vsebine, ki jih predvajajo mediji. Svobodo izražanja na enak način razume tudi Evropska konvencija o človekovih pravicah (EKČP), ki v svojem 10. členu pravi, da ima vsakdo pravico do svobodnega izražanja in da ta pravica obsega svobodo mišljenja ter sprejemanja in sporočanja obvestil in idej brez vmešavanja javne oblasti, ne glede na meje. Predlagani ukrep prestavitve oddaj z vedeževanjem in prerokovanjem v nočni termin ali celo njihova ukinitve pa bi predstavljali ravno to, kar po Ustavi in EKČP ni dopustno, in sicer vpliv države (javne oblasti) na programske vsebine medijev oz. cenzuro.

Zadevna načela, ki izhajajo iz svobode izražanja, so konkretizirana tudi v Zakonu o medijih, ki v 6. členu določa, da dejavnost medijev temelji na svobodi izražanja, nedotakljivosti in varstvu človekove osebnosti in dostojanstva, na svobodnem pretoku informacij in odprtosti medijev za različna mnenja, prepričanja in za raznolike vsebine, na avtonomnosti urednikov, novinarjev in drugih avtorjev pri ustvarjanju programskih vsebin v skladu s programskimi zasnovami in profesionalnimi kodeksi, ter na osebni odgovornosti novinarjev oziroma drugih avtorjev prispevkov in urednikov za posledice njihovega dela.

Dejavnost televizijskih programov pa v skladu z evropsko Direktivo o avdiovizualnih medijskih storitvah ureja tudi Zakon o avdiovizualnih medijskih storitvah. Ta v skladu z evropsko ureditvijo sicer dopušča nekatere razumne in nujne omejitve pri predvajanju programskih vsebin, ki se tičejo prepovedi sovražnega govora in zaščite otrok pred škodljivimi vsebinami (pornografija, pretirano nasilje) oz. zaščite potrošnika pri predvajanju avdiovizualnih komercialnih sporočil, ne pa tudi omejitve predvajanja ali celo prepovedi televizijskih oddaj, v katerih se zagotavlja vedeževanje ali prerokovanje. Predlagana ureditev bi bila zato v nasprotju tudi z evropskim pravnim redom.

Glede na navedeno Ministrstvo za kulturo ugotavlja, da predlagana ureditev ni primerna za nadaljnjo obravnavo.

S spoštovanjem,

Pripravi:
Branko Jezovšek
podsekretar

Anton Peršak
minister

Poslati – elektronsko:
- naslovníku